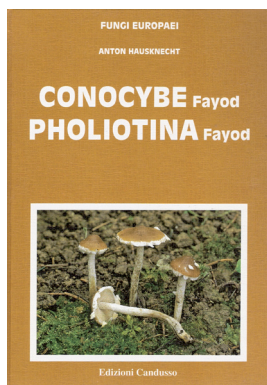

BOEKBESPREKING

Anton Hausknecht, 2009. A monograph of the genera *Conocybe* Fayod and *Pholiotina* Fayod in Europe. Fungi Europaei 11. Edizioni Candusso, Alassio, Italia. Prijs € 79,00.

Het hier voorgestelde boek is het meest recente deel in de serie indrukwekkende monografieën die onder de noemer “Fungi Europaei” met enige regelmaat door de Italiaanse uitgever Candusso worden gepubliceerd. Indrukwekkend alleen al wegens hun omvang, want de complete serie vult een flinke boekenplank. Ook deze aflevering over breeksteeltjes mag er zijn met 968 pagina’s. De Oostenrijkse amateurmycoloog Anton

Hausknecht is al dertig jaar intensief bezig met de studie van deze paddenstoeltjes, heeft daarover tientallen publicaties geschreven in wetenschappelijke tijdschriften en is op het moment de onbetwiste autoriteit op dit gebied. Hij heeft een scherp oog voor details en is bovendien een kundig fotograaf, zodat een gigaklus als het schrijven en illustreren van dit boek bij hem in goede handen is.

Het inleidende deel van 80 pagina’s omvat onder meer een nuttige bespreking van kenmerken en methodes om deze paddenstoelen te bestuderen en een historische schets van de taxonomische indeling. Daarna volgen determinatiesleutels via de onderscheiden secties tot de 101 door de auteur erkende soorten van *Conocybe* en hun variëteiten, en tot 26 soorten van *Pholiotina*. Alle taxa worden uitgebreid beschreven met een complete synonymie, verwijzingen naar belangrijke illustraties en beschrijvingen en, zoals gebruikelijk in “Fungi Europaei”, een volledig citaat van de originele Latijnse diagnose. De relevante microscopische kenmerken worden in heldere lijntekeningen afgebeeld. Nieuw voor “Fungi Europaei” zijn kaartjes van de verspreiding over Europese landen. Een aardige aanvulling, al betekent een stip in Spanje heel wat anders dan een stip in Liechtenstein. Een belangrijk deel van het boek wordt gevormd door ruim 400 goede tot uitstekende kleurenfoto’s van nagenoeg alle soorten op 212 pagina’s. Van veel soorten zijn vier verschillende collecties afgebeeld. Bovendien zijn alle soorten nog eens te zien op 46 platen met aquarellen van Gabriele Kovacs. Voor mij had het wel wat minder gekund, want juist in deze geslachten lijken veel soorten op elkaar als twee druppels water en geven microscopische kenmerken meestal de doorslag bij de determinatie, zoals ook uit de sleutels blijkt.

Enigszins verwarrend is het gebruik van talen in dit boek. De algemene hoofdstukken en sleutels zijn afgedrukt in maar liefst drie talen, Engels, Duits en Italiaans. De soortbeschrijvingen zijn alleen in het Engels, maar de opmerkingen bij de soorten weer in Duits en Engels. Door deze herhalingen is het boek aanmerkelijk omvangrijker dan nodig zou zijn, maar anderzijds worden zo meer mycologen bereikt.

In het “Overzicht” (Arnolds et al., 1995) worden alle breeksteeltjes nog gerekend tot één geslacht *Conocybe*, maar in de recente bewerking in “Flora agaricina neerlandica” (Arnolds, 2005) wordt het genus *Pholiotina* ook afgescheiden. *Conocybe* is een van de genera van plaatjeszwammen waarvan het soortenaantal in de afgelopen decennia geëxplodeerd is, in dit geval vooral door een nauwkeuriger studie van microscopische kenmerken. In de eerste monografie door Kühner (1935) werden 12 soorten genoemd met een groot aantal variëteiten en

vormen. In de bewerking voor Groot-Brittannië door de toenmalige specialist Roy Watling (1982) waren deze laatste bijna allemaal tot soort gepromoveerd en kwam het totaal op 45 soorten. In het "Overzicht" (1995) worden voor Nederland 38 soorten vermeld en in "Flora agaricina neerlandica" (2005) worden 52 soorten beschreven. Van de 101 huidige soorten in "Fungi Europaei" mogen we er zeker 70 in ons land verwachten. Er is dus nog werk aan de winkel! Bij *Pholiotina* zijn de ontwikkelingen veel minder spectaculair: van 14 soorten en een paar vormen bij Kühner (1935) naar 21 soorten bij Watling (1972), 23 soorten in "Flora agaricina neerlandica" (2005) en 26 in "Fungi Europaei".

Tussen de taxonomische opvattingen in "Flora agaricina neerlandica" en "Fungi Europaei" bestaan grote overeenkomsten, maar de soortconcepten van Hausknecht zijn in sommige gevallen nog nauwer en enkele taxa dragen andere namen. Het determineren van breeksteeltjes is hoe dan ook een uiterst zorgvuldige aangelegenheid geworden en een niet helemaal goed geijkte micrometer kan al gauw tot een foute determinatie leiden. De toekomst zal leren of de soms zeer subtiele verschillen het onderscheid van sommige soorten rechtvaardigen. Daarvoor zullen kruisingsexperimenten en/of moleculair onderzoek onontbeerlijk zijn.

Al met al heeft Hausknecht een monumentaal werk afgeleverd dat voor echte liefhebbers van breeksteeltjes onontbeerlijk is. Maar voor de meeste amateurmycologen is het ongetwijfeld een beetje te veel van het goede. De prijs is voor zo'n rijk geïllustreerde pil heel schappelijk.

Eef Arnolds

Literatuur

- Arnolds, E., Th. W. Kuyper & M.E. Noordeloos (eds). 1995. Overzicht van de paddestoelen in Nederland. Nederlandse Mycologische Vereniging, Baarn
- Arnolds, E. 2005. *Conocybe, Pholiotina*. In: M.E. Noordeloos, Th. W. Kuyper & E.C. Vellinga (eds), Flora agaricina neerlandica 6: 120–203. Taylor & Francis, Boca Raton e.a.
- Kühner, R. 1935. Le genre *Galera*. Encyclopédie mycologique 7. Paris.
- Watling, R. 1982. Bolbitiaceae: *Agrocybe, Bolbitius & Conocybe*. In: British Fungus Flora 3: 1–139. Edinburgh.

natuurbericht.nl

..... en Paddenstoelen.

Sinds juni vorig jaar verschijnen er berichten over paddenstoelen op de website van Natuurbericht.nl. Natuurbericht.nl is een website die elke dag nieuws van verschillende natuurverenigingen en stichtingen zoals de Vlinderstichting, SOVON en dus ook de NMV plaatst. Kijk er eens naar.